herpy

SLANGER

Kenyan Sand Boa

Eryx colubrinus

Eryx colubrinus er en lille, kraftigt bygget boa fra Østafrikas tørre områder, der tilbringer det meste af tiden gravet ned i sand med kun de opadvendte øjne over overfladen. Den er rolig, kræver ikke meget plads og kan blive 20-30 år gammel, så den er et godt valg til den, der vil have sin første slange.

Familie: Boidae Tidligere navn: *Gongylophis colubrinus; Eryx thebaicus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**40-65 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**20-30 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Ørken og halvørken**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-28 °C**
Hotspot	**33-35 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**20-40 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kuldstørrelse	**10-20 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**120-180 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES bilag II og i EU's forordning 338/97 på bilag B (alle Boidae er listet samlet). Indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) efter BEK nr. 1588 af 9.12.2024. Arten er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Eryx colubrinus er en lille, tyk og næsten ormeformet boa med glatte, blanke skæl, et lille hoved og et forstørret næseskjold, der virker som et skovlblad, når slangen graver. Øjnene er små, sidder højt på hovedet og peger skråt opad, og pupillen er lodret. Halen er kort og stump og dækket af større, mere ru skæl end resten af kroppen. Grundfarven er grå, gul eller orange med mørkere pletter, og bugen er hvid, cremefarvet eller svagt lyserød.

Arten er en af de mindste boaer i hobbyen. Hunnerne bliver 55-65 cm og kan i sjældne tilfælde nå omkring 90 cm. Hannerne er mindre og slankere og bliver sjældent over 50 cm. Nyfødte unger er 20-25 cm. Begge køn er kraftigt bygget i forhold til længden.

Arten har været omtalt under flere slægtsnavne, især *Gongylophis colubrinus*, og i ældre litteratur også som *Eryx thebaicus*. Den østafrikanske form har været beskrevet som underarten *E. c. loveridgei*, men den anerkendes ofte ikke, fordi kendetegnene glider gradvist over i hinanden. Spørgsmålet er ikke helt afgjort. I handlen findes mange farveformer, fx albino, anerythristisk,

snow, paradox og stribet. Pasningen er den samme for dem alle.

Det er en rolig og robust slange, der sjældent bider og normalt tolererer håndtering godt. Den er et lurejagende rovdyr, og den slår hurtigt ud efter noget, der bevæger sig over dens skjulte plads i sandet. Derfor er det vigtigt at tage den rigtigt op (se Adfærd).

Udbredelse og levested

Eryx colubrinus lever i Nordøstafrika og Østafrika. Udbredelsen går fra Egypten og Sudan gennem Sydsudan, Etiopien og Eritrea til Somalia, Kenya og det nordøstlige Tanzania. Der findes ubekræftede meldinger fra Tchad, Niger og Yemen. I Tanzania findes den bl.a. ved Kahe og nær Ruaha. Arten blev beskrevet fra Egypten, mens formen *E. c. loveridgei* blev beskrevet fra Mbunyuni i Kenya. Den findes ikke i Libyen.

Dyrene i handlen er langt overvejende opdrættede.

> **Oprindelig udbredelse:** Egypten, Sudan, Sydsudan, Etiopien, Eritrea, Kenya, Tanzania og Somalia.

LEVESTED

Eryx colubrinus lever i tørre og halvtørre områder med sandet eller løs jord, spredt buskvegetation og tørre flodlejer. Den er jordlevende og gravende og ligger det meste af dagen nedgravet eller i huler og gnaverrede, hvorfra den lurer på byttedyr. Den er mest aktiv om natten og i skumringen, men kan være uregelmæssigt aktiv om dagen, hvor den kommer frem for at sole sig eller jage. Den klatrer kun sjældent.

Klimaet er varmt og tørt. Byttet er små pattedyr, firben og fugle, som slangen overfalder fra sit skjul. Når temperaturen er høj, trækker den ned i sandet, hvor det er køligere og fugtigere.

Pasning

TERRARIET

En voksen *Eryx colubrinus* skal have et terrarie på mindst 60 × 30 × 30 cm (længde × bredde × højde), gerne 90 × 45 × 45 cm. Hunner, der er større end gennemsnittet, skal have mere end minimum. Arten kræver mindre plads end de fleste slanger, fordi den hviler det meste af tiden, men der skal være plads til en tydelig temperaturgradient.

Bunden er det vigtigste: sand eller sandet jord i et lag på mindst 8-10 cm, så slangen kan grave sig ned. En blanding af ca. 60 % muldjord uden tilsætninger og 40 % legesand fungerer, og det gør rent terrariesand også. Arten kan også holdes og avles på aspespåner, kokosmuld og avispapir, men graver mest i sand. Undgå grus, majskolber og cedertræ. Tunge sten må ikke ligge løst, fordi slangen graver under dem, og de kan falde ned og skade den. Skjul og sten skal derfor ligge fast eller stå på terrariets bund.

Sæt to skjul, et i den varme og et i den kølige ende, så små, at slangen sidder tæt i dem. Lav dem af kork, keramik eller plastik. Pynt skal være enkel og solid, for arten graver alt om. Grene er ikke nødvendige, fordi den sjældent klatrer.

Låget skal sidde helt tæt og låses. Selv en lille *E. colubrinus* kan skubbe et let låg af. Rens afføring og urinsyrer ud dagligt, og skift bunden helt hver tredje til fjerde måned.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Eryx colubrinus tåler tørre, varme forhold. Der skal være en varm og en kølig ende. Overfladen under varmekilden skal være 33-35 °C, og den kølige ende 26-28 °C. Om natten må temperaturen falde til 22-25 °C. Varmen kommer bedst fra en eller to spotpærer eller halogenpærer over terrariet, eventuelt suppleret med en varmemåtte under den ene ende, altid styret af en termostat. Læg en flad sten oven på et skjul under varmekilden, så slangen både kan ligge i varmen og under den.

Mål overfladetemperaturen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen i begge ender med et digitalt termometer. Er der for varmt, skal varmekilden have lavere effekt; er der for køligt, skal den have højere. Pærerne slukkes om natten.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Eryx colubrinus lever i et tørt klima, og terrariet skal være tørt det meste af tiden. Luftfugtigheden ligger bedst omkring 20-40 %; tallet er et skøn ud fra levestedet. Et hygrometer viser, om terrariet bliver for fugtigt.

Sæt en tung, stabil vandskål af keramik i den kølige ende. En let plastikskål vælter og fugter sandet. Skift vandet dagligt og skrub skålen en gang om ugen. Under hudskifte skal luften være fugtigere: spray bunden let, eller sæt et skjul med let fugtigt sphagnum eller kokosmuld i den kølige ende. Efter hudskiftet tørres bunden igen. Er bunden konstant fugtig, kan der opstå svamp og hudproblemer.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Eryx colubrinus er mest aktiv i skumringen og om natten og kan leve uden UVB, men et svagt UVB-rør anbefales, fordi det støtter døgnrytmen og dækker behovet for D3-vitamin. Brug et svagt T5-rør til skyggedyr eller et T5 HO-rør på 5-6 %, omkring halvt så langt som terrariet, over den varme ende, og sigt efter et UV-indeks på 2-3 på varmepladsen. Med et T5 HO-rør på 5-6 % over et net er afstanden til slangen ca. 25-30 cm, uden net ca. 35-40 cm; mål helst med et UV-meter. Slangen skal altid kunne trække sig ned i sandet eller i skjul.

Lyset er tændt 12 timer i døgnet hele året, styret af et tænd-sluk-ur.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Eryx colubrinus er kødæder og tager hele byttedyr. Grundfoderet er mus: voksne hunner kan tage en stor voksen mus, voksne hanner en stor hoppermus. Unger starter med pinkymus og foretrækker ofte levende bytte i begyndelsen, men næsten alle går over til optøet bytte, efterhånden som de vokser. Giv helst frosne og optøede byttedyr, ikke levende, da bytte kan bide og skade slangen. Optø byttet i en pose i varmt vand til omkring 32 °C og tilbyd det med en lang pincet med blød spids, så slangen ikke tager fat i fingrene.

Unger fodres hver 1.-2. uge og voksne hver 2.-4. uge. Avlshunner kan have brug for at spise oftere, op til en gang om ugen, mens hanner som regel spiser mindre end hunner. Byttet skal være omtrent lige så bredt som slangen på det bredeste sted; giv et eller to bytter pr. fodring. Vej slangen jævnligt, og tilpas, så den holder vægten. Variation holder slangen sund og mindre kræsen: små rotter, unge hamstre og gerbiler, vagtelunger, kyllinger og firben kan skifte med mus.

Slanger i hudskifte tager ofte byttet og slipper det igen, så spring fodringen over, når øjnene er blålige. Hanner kan faste i flere måneder i parringstiden; det er normalt. Tilskud er ikke strengt nødvendigt, men en let pudring af byttet med kalk og multivitamin en gang imellem forebygger mangler. Tager slangen ikke byttet fra pincetten, så læg det på en lille tallerken, så der ikke kommer sand med.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Eryx colubrinus er rolig og bider sjældent. Lad nye dyr falde til i to uger og begynd først håndtering, når de spiser regelmæssigt. Hold de første sessioner på højst 5 minutter, lad slangen kravle op i hånden, og støt kroppen mest muligt. Løft den fra midten af kroppen, aldrig ovenfra ved forreste tredjedel, fordi den kan opfatte hånden som bytte og slå ud. Rør let ved den med en papirrulle, før du tager den op, så den ved, at det ikke er fodring.

Et bid giver kun små rifter, men er ubehageligt for både dig og slangen. Vask hænder efter håndtering.

Arten er ikke social og trives bedst alene. Hanner må aldrig holdes sammen, fordi de kan slås. En han og en hun eller to hunner kan holdes sammen, men skal fodres hver for sig. Arten graver og forsvinder tit ned i bunden, så en slange, du ikke kan se, er sjældent en slange, der er sluppet ud.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne er mindre end hunnerne og slankere. Kønnet bestemmes sikrest ved sondering, som kun bør udføres af en erfaren holder eller en dyrlæge. Hunnerne skal være fuldt udvoksede og i god huld, før de bruges til avl. Præcise grænser for alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

I fangenskab sker parringen typisk fra november til april. Sæt hannen til hunnen i hendes terrarie, og lad dem være sammen i nogle dage, eller indtil der er set parring. Hannen faster ofte i parringstiden. Giv hunnen rigeligt foder før og efter parringen, så hun har reserver til drægtigheden.

Hannen tages ud igen, når hunnen er drægtig, og skal ikke være i terrariet ved fødslen.

ÆGLÆGNING OG KULD

Eryx colubrinus føder levende unger og lægger ikke æg. Drægtigheden varer formentlig 4-6 måneder; tallet er et skøn ud fra parrings- og fødselstiden. Ungerne fødes fra forår til sensommer, i gennemsnit 10-20 i et kuld.

Den drægtige hun skal have ro, fast adgang til varme og vand og tilbydes føde regelmæssigt. Mange hunner spiser mindre de sidste uger. Efter fødslen skal hun have ro, og hun tilbydes føde igen efter en uge eller to.

INKUBATION

Der er ingen inkubation, fordi ungerne fødes levende og er selvstændige fra første dag. Den drægtige hun skal have den samme gradient som ellers, med en varm zone på 33-35 °C, så hun kan regulere sin temperatur og fostrene udvikler sig jævnt. Er hun for kold i længere tid, kan det give svage eller dødfødte unger.

Fødslen sker i terrariet, og hunnen graver sig ofte ned, når den nærmer sig. Fjern døde unger og fosterhinder, så snart du opdager dem, og hold terrariet roligt, til fødslen er overstået.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er 20-25 cm ved fødslen. Tag dem fra hunnen kort efter fødslen, og hold dem enkeltvis i små bokse med en varm og en kølig zone, 2-3 cm sand eller køkkenrulle som bund, et lille skjul og en lav vandskål. Boksene skal være helt tætte og have luftlåg, fordi ungerne er meget små. Deres første hudskifte kommer efter en til to uger, og de spiser normalt først efter det.

Start med pinkymus. Mange unger tager i begyndelsen kun levende pinkymus, men de fleste går over til optøet bytte, når de bliver større. Optøede pinkymus tilbydes på pincet. Fodr hver 1.-2. uge, og øg byttet i takt med væksten. Hold ungerne adskilt, så de ikke bider hinanden, og så du kan se, hvad hver enkelt spiser.

Sundhed og typiske fejl

Eryx colubrinus er robust, og de fleste problemer skyldes pasningsfejl. De typiske fejl er:

- Vedvarende fugtig bund, som giver hudinfektioner og blærer på bugen. De undgås, når bunden holdes tør og kun fugtes under hudskifte.
- For lav temperatur, som giver dårlig fordøjelse og opkast. Mål altid overfladen med et infrarødt termometer.
- Hudrester, især på halespidsen og omkring øjnene, efter hudskifte i et for tørt terrarie. Giv et fugtigt skjul under næste hudskifte, og løsn rester med lunkent vand.
- Skader fra tunge sten, der er faldet ned, mens slangen gravede. Fastgør alt, der er tungt.
- Fedme hos dyr, der fodres for ofte. Voksne dyr uden for avl har nok i et bytte hver 2.-4. uge.
- Mider, som ses som små prikker på og omkring slangen og i skjulene. De skal behandles, og terrariet skal rengøres grundigt.

Et sundt dyr har klare øjne, en fast krop og spiser villigt. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen taber sig, nægter at spise ud over den normale faste, har åben mund eller hvæsende vejrtrækning, eller hvis fødslen trækker ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.